

SYMPOZJUM FILOZOFICZNE KUL

W ramach jubileuszu 50-lecia KUL-u specjalizacja teoretyczno-filozoficzna Wydziału Filozoficznego zorganizowała w dniach 22—23 XI sympozjum poświęcone historii i koncepcji studiów filozoficznych na naszej Uczelni. Do udziału w posiedzeniach zaproszeni byli prócz aktualnych pracowników naukowych i studentów także absolwenci pracujący naukowo lub nauczający filozofii oraz profesorowie innych placówek naukowych, którzy prowadzili lub prowadzą zajęcia na specjalizacji teoretycznej tego wydziału. Podczas sympozjum wygłoszono 3 referaty oraz jedno problemowe zagajenie dyskusji.

W pierwszym dniu przed południem ks. dr Czesław Wojtkiewicz wygłosił odczyt, będący skrótem obszerniejszego opracowania referenta oraz dra Stanisława Majdańskiego, przedstawiający historię szeroko pojętej logiki, tak od strony działalności dydaktycznej i organizacyjno-personalnej, jak i osiągnięć naukowych. Ukazał to przede wszystkim na tle działalności 2 katedr — logiki, kierowanej przez ks. doc. dra Antoniego Korcika (obecnie vacat), i metodologii nauk, kierowanej przez ks. prof. dra Stanisława Kamińskiego od 1957 r., a w l. 1952—1957 przez ks. prof. dra Józefa Iwanickiego. Omówiono działalność na tym polu także i innych profesorów, jak np. Jerzego Kalinowskiego, oraz tzw. konwersatorium metafizycznego, obecnie — niestety — już nie działającego.

Historię studiów metafizycznych oraz filozofii Boga, filozofii religii i estetyki dotyczącą prac I katedry metafizyki, kierowanej przez ks. prof. dra Stanisława Adamczyka (od 1957 roku vacat), oraz II katedry metafizyki, kierowanej przez o. prof. dra Mieczysława A. Krąpca OP, przedstawił ks. mgr Andrzej Wawrzyniak w oparciu o szczegółowe i obszerne opracowanie przygotowane wspólnie z s. drem Zofią J. Zdybicką. Posiedzeniom tym przewodniczyła prof. dr Izydora Dąmbska.

Po południu odbyło się uroczyste wręczenie księgi pamiątkowej, ofiarowanej przez przyjaciół, kolegów i uczniów prof. drowi Stefanowi Swieżawskiemu z okazji 20-lecia pracy naukowej na KUL-u oraz 60 rocznicy urodzin. Przemówienia wygłosili: ks. doc. dr Marian Kurdziałek, ks. rektor prof. dr Wincenty Granat, oraz ks. doc. dr Karol kardynał Wojtyła, który księgę wręczył. Po tej uroczystości odbyło się drugie posiedzenie, pod przewodnictwem ks. prof. dra Kazimierza Kłósaka, na którym ks. kard. K. Wojtyła oraz ks. dr Tadeusz Styczeń zagaili dyskusję na temat stosunku etyki do metafizyki.

Drugiego dnia mgr Kazimierz Wójcik przedstawił historię studiów historyczno-filozoficznych na KUL-u, podkreślając szczególnie pracę dydaktyczną i naukową katedry historii filozofii średniowiecznej i nowożytnej, kierowanej przez prof. dra Stefana Swieżawskiego, oraz katedry historii filozofii starożytnej i wczesnego średniowiecza, kierowanej przez ks. doc. dra Mariana Kurdziałka. Posiedzeniu przewodniczył doc. dr Mieczysław Gogacz. Wszystkie wymienione tu referaty będą drukowane w najbliższych zeszytach „Roczników Filozoficznych”.

Po referatach odbyły się dyskusje. Po odczycie ks. dra Cz. Wojtkiewicza dyskusja dotyczyła przede wszystkim wysuniętego przez referenta postulatu rozszerzenia prac dydaktycznych i badawczych o kierunki ściśle formalne, jak np. logika matematyczna, współczesne kierunki epistemiczne, teoria informacji itp., co pociągałoby za sobą m. in. także zaangażowanie odpowiednich specjalistów. W dyskusji starły się 2 poglądy — 1. utrzymania dotychczasowego statusu logiki jako dyscypliny pomocniczej dla filozofii; 2. rozwinięcia i poszerzenia programu.

W dyskusji po referacie ks. mgra A. Wawrzyniaka podkreślono, że osiągnięcia metafizyki na KUL-u przedstawiają się raczej jako szeroko nakreślony program, według którego prowadzi się prace, a nie jako już jego zrealizowanie. Mimo to dotychczasowe dokonania, szczególnie lansowanie i rozwijanie pewnego rodzaju racjonalistycznej koncepcji filozofii oraz metodologicznej refleksji nad nią, stawiają tę dyscyplinę, w porównaniu z Zachodem, w bardzo korzystnym świetle. Głównym problemem dyskusji nad stosunkiem etyki do metafizyki było odejście od tradycyjnej koncepcji etyki jako całkowicie teleologicznej i metafizycznej oraz uzupełnienie jej elementami pewnego subiektywizmu i normatywności, co dokonało się w nowożytnej filozofii, szczególnie u Kanta i Schelera. Chodziło w dyskusji oczywiście nie o eklektyzm, ale o rozwinięcie tych możliwości, które pojawiły się już w filozofii klasycznej.

Koncepcja historii filozofii i tzw. „siatki metafizycznej” były przedmiotem bardzo gorącej dyskusji po prelekcji mgra K. Wójcika. Zastanawiano się nad słusznością tezy, iż metafizyka będąc „rdzeniem” filozofii jest też centralnym punktem historii filozofii. „Siatka metafizyczna”, czyli opracowany na seminarium prof. Swieżawskiego zespół pytań, które według założeń pozwalają uchwycić charakterystykę filozoficzną badanego autora, znalazła w dyskusji wielu gorących zwolenników, jak też zdecydowanych krytyków. Podkreślano jej duże walory badawcze, ale też kwestionowano możliwość zastosowania jej do innych typów filozofii, a nawet do innych prądów niż tomizm.

Ogólnie rzecz biorąc dyskusje stały na wysokim poziomie i dotyczyły ważnych zagadnień, czemu nie należy się dziwić, wzięwszy pod uwagę, iż dyskutantami były przeważnie osoby aktualnie zajmujące się filozofią. Należy jeszcze dodać, że zgodnie podkreślano poważny wpływ współpracy katedr filozofii na ich dorobek naukowy.

Jerzy Gałkowski
